

Sisäisen valvonnan perusteet

22.11.2021

Sisällys

1.	Lainsäädäntöperusta ja soveltamisala.....	3
2.	Sisäisen valvonnan tavoite ja tarkoitus.....	3
3.	Sisäisen valvonnan tehtävät ja vastuut.....	3
4.	Kokonaisvaltainen sisäinen valvonta osana kuntayhtymän ja kuntayhtymäkonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää.....	4
5.	Sisäisen valvonnan arviointi ja raportointi.....	4
6.	Ohjeiden antaminen	5

1. Lainsäädäntöperusta ja soveltamisala

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuuston tulee päättää kuntayhtymän sisäisen valvonnan perusteista.

Sisäisen valvonnan perusteiden tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa kuntayhtymäkonsernin hyvää hallintoa ja johtamista, ja ne koskevat kaikkia kuntayhtymäkonsernin toimielimiä, johtoa ja esimiehiä sekä kaikkea kuntayhtymäkonsernin toimintaa, josta kuntayhtymä vastaa omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden velvoitteiden myötä.

Sisäisestä valvonnasta on lisäksi voimassa, mitä kuntayhtymän hallintosäännössä sekä muissa ohjeissa ja määräyksissä on sanottu.

2. Sisäisen valvonnan tavoite ja tarkoitus

Sisäinen valvonta on osa kuntayhtymän johtamisjärjestelmää. Sisäisen valvonnan ja tavoitteena on varmistaa, että kuntayhtymälle ja kuntayhtymäkonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista.

Sisäinen valvonta on keskeinen osa hyvää hallintoa ja johtamista. Sisäinen valvonta ymmärretään välineeksi, jonka avulla johto arvioi asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä sekä säännösten ja määräysten noudattamista. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä kuntayhtymän ja kuntayhtymäkonsernin toiminta- ja menettelytapoja, joilla johto (tilivelvolliset) ja esimiehet pyrkivät varmistamaan, että

- kuntayhtymän toiminta on tuloksellista ja taloudellista
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa
- lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan
- omaisuus ja resurssit turvataan

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa, jonka tehtävänä on tukea organisaatiota sen tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan kuntayhtymän valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien tuloksellisuuden arviointiin ja kehittämiseen.

3. Sisäisen valvonnan tehtävät ja vastuut

Valtuusto päättää kuntayhtymän ja kuntayhtymäkonsernin sisäisen valvonnan perusteista ja edellyttää, että kuntayhtymäkonsernin kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaatiota-soilla on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Hallitus vastaa kuntayhtymän sisäisen valvonnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta.

Sairaanhoitopiirin johtajalla on kokonaisvastuu kuntayhtymän sisäisen valvonnan ohjeistuksen mukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta, tuloksellisuudesta ja raportoinnista hallitukselle.

Hallituksen alaiset toimielimet vastaavat omien tehtäväalueidensa sisäisen valvonnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta, tuloksellisuudesta ja raportoinnista hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Sairaalanjohtajan, liikelaitoksen johtajan, palvelukeskuksen johtajan ja muiden tilivelvollisten johtavien viranhaltijoiden tehtävänä on toimeenpanna sisäinen valvonta vastuualueellaan ja raportoida niistä hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Kaikki esimiehet vastaavat sisäisestä valvonnasta omalla vastuualueellaan.

Konserniyhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat vastaavat niiden sisäisen valvonnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta. Konserniyhteisöt raportoivat konsernijohtolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta sekä merkittävien riskien hallinnasta konserniohjeessa annettujen määräysten mukaisesti.

4. Kokonaisvaltainen sisäinen valvonta osana kuntayhtymän ja kuntayhtymäkonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää

Sisäinen valvonta on osa kuntayhtymän ja kuntayhtymäkonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää, päätöksentekoa sekä strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua ja seurantaa, poikkeamiin reagointia ja suoriutumisen arviointia. Sisäisen valvonnan tulee olla kokonaisvaltaista ja sen tulee toteutua kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaatiotasolla. Sisäinen valvonta kytkeytyy vuosittaiseen talousarvio- ja tilinpäätösprosessiin.

Sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa, että asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäinen valvonta ei ole irrallaan muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista. Sisäinen valvonta toteutuu mm. selkeinä tehtävinä, toimivallan ja vastuiden jakona, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojen ja järjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena, sopimusten hallintana.

Toimiva sisäinen valvonta ehkäisee ja paljastaa väärinkäytöksiä. Johdon velvollisuutena on toteuttaa sisäistä valvontaa väärinkäytösten ehkäisemiseksi ja havaitsemiseksi sekä puuttua välittömästi havaittuihin väärinkäytöksiin. Väärinkäytöksenä pidetään erilaisia epärehellisiä, epäeettisiä tai kuntayhtymäkonsernin ohjeita rikkovia taikka lainvastaisia tekoja.

(Riskit ja riskienhallinta kytkeytyy osaksi taloussuunnittelu- ja seurantaprosessia. Hallituksen alaisten toimielinten, johtokuntien, konserniyhteisöjen ja kaikkien sairaanhoitopiirin vastuuyksikköjen johdon tulee taloussuunnitelman valmistelun/laadinnan yhteydessä analysoida toimintaympäristön muutoksia, tunnistaa tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatia tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi).

5. Sisäisen valvonnan arviointi ja raportointi

Sisäisen valvonnan tuloksellisuutta seurataan talousarviovuoden aikana osana toiminnan ja talouden raportointia.

Hallitus antaa toimintakertomuksessa selonteon sisäisen valvonnan järjestämisestä ja toimenpiteistä havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Toimintakertomuksessa hallitus antaa selonteon myös konsernivalvonnasta ja sen kehittämistarpeista.

Hallituksen selonteko perustuu sen alaisten toimielinten, sairaanhoitopiirin johtajan, vastuuyksikköjen johdon sekä konserniyhteisöjen laatimiin selontekoihin, joissa käsitellään niiden oman toiminnan sisäisen valvonnan järjestämistä sekä toimenpiteitä havaittujen puutteitten korjaamiseksi. Selontekojen tulee perustua dokumentoituun aineistoon.

6. Ohjeiden antaminen

Hallituksen tulee hyväksyä kuntayhtymää koskevat sisäisen valvonnan yleisohjeet. Liikelaitosten johtokuntien on niiden osalta hyväksyttävä oma sisäisen valvonnan ohjeistus hallituksen vahvistamien yleisohjeiden pohjalta.

Konserniyhteisöjen konsernivalvonnan ja raportoinnin järjestämisestä annetaan määräykset valtuuston hyväksymässä konserniohjeessa.
